

N°. 47.

Birmdeena 20. November (2. Dezember)

1867.

Rahditajs.

Cetschsemmes sinnas. No Kursemmes: Augstis Keisera medatus dahwinajis. No Pehterburgas: Pahre rekruschu nemschanu. No Kreewu semmes waff. puffes gub.: Pahre muischu pahrdohschanu. No Pinnu semmes: Pahre taifamo djesu-zelku.

Ahrsemmes sinnas. No Italias: Pahre pabeigtu dumpi un konferenzi. No Robmas: Pahre dumpja heigahm. No Franzijas: Pahre konferenzi. No Englandes: Pahre deonesaju nosohschonu. No Spanias: Katta waleischana nozelta. No Turku semmes: Pahre Randju. No Amerikas: Dschodas sinnas.

No Trifates puffes: Dajchadas sinnas. Jaunatads un telegrafa sinnas. Laure un Swilpis. Humorists no Balmceeras. Leela drohfaiba naw labba. Sinna par jaunu grammatu. Andeles sinnas. Sludbinaschanas.

Cetschsemmes sinnas.

No Kursemmes. Augstais Kungs un Keisera ar sudraba medateem, lam wireraksts: „par uszihibu“ un kas pee Stanislawa bantes us kruzidim waltajamas, apdahwinajis sehobs te peeminnetus: Semites pagasta teefas preeschsehdetaju Andret Andreifohn un tabs paschas teefas sribweri Wilhelm Leijenberg, par labbu ammata waldischanu un tilluschu deenesta peenahlamu isdarrischanu; tapat to Schewernes muischas (Illustes aprinki) bijuschu pagasta teefas peeschsehdetaju Matwei Spinne, nosautku Paschkewiz, par ilgu newainojamu deeneschanu ammata; to Dites muischas pagasta teefas sribweri Alexander Kern, par labbu ammata waldischanu un par sawu peenahlamu tilluschu isdarrischanu.

No Pehterburgas. Augstais Keisera Stä Noemberi s. g. ar ihpaschu ulasi ministeram sinnamu darris, ta pa abbahm walstis puffehm rekruschus nemschoht un ta scho rekruschu dohschanu wajagohht 15tä Januwar 1868 eefabht un 15tä Februari tai pascha gadda pabeigt. Rekruschu mundeerina nauda us la-

tru rekruti istaisichohht 11 rub. 5 kop. Ihpascha manifeste jeb wiffaugstaka Keisera pasluddinaschana pahre scho rekruschu dohschanu sakta, la schoreis nemschoht 4 no 1000.

No Kreewu semmes waffara puffes gubernijahm. Pehre pabeigta Pohru dumpja larka tilka no augsta Keisera apstiprinahht spreedums isdohht, ta teem Pohru muischneekem, kas dumpi jauluschees, wairs naw brihw muischas turreht. Bitteem tilka parradu deht muischas apkihlata un wehl zitteem pawehlehts libds tam un tam laifam pascheem pirzejus raudsiht un sawas muischas pahredohht; ja to nedarrischoht libds noliktam laifam, tad no teefas puffes tikschoht tabs muischas pahrdohhtas. Kad nu daschi bij dohmajuschi, ta tik Kreewu tautus zilwekem ween effohht brihw tahdas muischas pirkt, tad turrenes general-gubernators us gubernatoreem islaidis schahdas sinnas: 1) tahdas muischas, to woi labba prahta paschi jeb parradu deht olzionä pahrdohht, warr pirkt wiffi Kreewu semmes pawalstneeki, kas naw Pohru no wiffahm gubernijahm un no wiffadahm dsibwes-lahrtahm, til ne Schihdi un 2) tabs ar ihpaschu sinna pahrdohdamas muischas tillat zilweli no Kreewu lahrtas, kas Greak woi Luttereeschi, warroht pirkt.

No Pinnu semmes. Ier nospreests, ta jaunu djesu-zelku taifichohht no Pehterburgas pahre Wiborgu us Helstaforfi. Schis djesu-zelsch peedereschoht augstam trohnim pascham un to buhweschoht no Pinnu semmes trohna mantahm. Belsch malfaschoht 8 millionus rublu, Pinnu semmes inscheeneri to buhweschoht; nahkofcha pawassarä to eefahhschoht un pa 3 gaddeem tam wajagohht gattawam

bucht. Ar scha zetta taiſſchanu truhlumu zeesda-
meem Pinnu semmes kautineem darbu gabdaschoht.

Ahrsemmes sinnaſ.

No Italias. Italias buhſchana wehl tai pa-
ſchâ weeta, kur to pagahjuſchâ neddekâ atſtahjam.
Warram to paſchu ſazzih, to ſazzijam, ka Stalia
wiſſeem redſoht rihtojahs un neſlehpj ſamw padohmu
nemaſ, ka nu grihbhoht dſirdeht to galla wahrdu, kâ
ar wiannaſ buhſchanu un Rohmu lai paleek uſ preek-
ſchu. To arr jau atſinnuſchi un noſazzijjuſchi, ka
ta Septempera norunna 1864tâ gaddâ nelam wairſ
neberroht, tapeh, ka ta Franzijai wiſ neaiſleedſ Ita-
lias darrichanâſ eemaiſſiteeſ — kâ taſ taggad no-
tizziſ. Stalia wehl nemaſ negrihb ſamw wahrdu
paraſtiht tai dokumentei, kur norakſtihtſ, ka kahda datta
pahweſta parradu Staliai jamaſſa, tadeht, ka zittas
agraſas pahweſta walſſiſ dattas taggad peederr pee
Stalias. To darrichoht til tad, kad wiſſ buhſchoht
iſweſtſ ſkaidribâ. Tad nu redſameſ, ka Stalia ween-
reiſ parahda wihra buhſchu un neſo nebihtſahſ par
Franzijas leelaku warru. Kaſ ſinn, woi taggad
Staltai kur zittur naw labbaka draudſiba, ne kâ ta
nepaſtahwiga un nemeeriga ar Franzuſcheem. Un
kaſ ſinn, woi ſchi draudſiba neatrohdaſ Wahzſemmê,
jo Bruhſchi mehds labbu ween runnaht pahr Staliju.
Nu, to wehlaſ redſeſim ſkaidraki. Papreekſch nogai-
diſim, kâ eeſ ar to konſerenzi un kaſ tiſſ noſpreekſtſ
— ja tahda konſerenze tiſſ turreta. Wehlaſas ſin-
naſ ſtahta, ka pahweſtſ jau tiſſtaht peelaideeſ, ka
konſerenzei grihb padohſteeſ, kad wiannaſ Umbrijâſ gu-
berniju atdohtu atpalkaſ, — lai arr Romagnu Sta-
lias kehninſch paturretu. Peeminnehtſ taggadejſ mi-
niſteru preſidentſ Menabrea arr to ſazzijiſ, ka Sta-
lias waldiſchana preekſch gabdeem ar Franziju to
Septempera norunnu zehluſe, zerredama, ka, kad
Franzuſchi buhſchoht aiſgabjuſchi un pahweſtſ weenſ
paſſ palikſchoht, taſ drihbſ nomanniſchoht, ka wiſſſch
beſ Stalias kehnina palihga newarroht iſtiſt un ta-
deht ar to ſalibſſinaſchoſteeſ. Bet taſ ne-effoht wiſ
tâ notizziſ; pahweſtſ peh, tam palizziſ jo zeeſtaſ
un nepeelaibigalſ, lai gan Stalias waldiſchana uſ
wiſſadu wiſſiſ raudſijjuſe tam rohſu ſneegt uſ ſader-
reſchana. Staliaſ tal newarroht diwaſ waldiſchanaſ
paſtahweht, kaſ weena uſ ohtru eenaidâ. Weenai
no ſchahm waldiſchanaſ waijagoht beigteeſ. Ita-
lias tauta ar pahweſtu kâ ar laizigu walbineeku ne-
warroht ſaderreht, bet labpraht wianna pahweſtu
grihbhoht turreht par augſtaſo tizziſas walbineeku un
wiſſu lattuſu tizzigu lauſchu tehwu. Bet kamehr
pahweſtſ grihbhoht laizigſ walbineekſ arr buht, ta-
mehr ar wianna newarroht ſaderreht. Staleeſchi wiſ
negrihbhoht pahweſtu no Rohmaſ aiſdeſiht, bet tam tê
drohſchaku zeenigaku un labbaku gohda = trehſlu ſa-
gabdaht ne kâ lihdi ſchim; arri wianna warru un
drohſchibu neweeſ nebuſ aiſtiſt, bet to zeeſchi pa-
ſargahſ un t. pr. Ne tiſ taggad Staleeſchi eedoh-
majjuſcheeſ un atſinnuſchi, ka pahweſtam waijagoht

to laizigu waldiſchanaſ atnemt, bet jau Napoleonaſ I.
uſ to dohmajiſ un jau Septempera mehneſt 1808tâ
gaddâ lizziſ ſaraſtiht taſſ ſinnaſ, peh, kahdahm
Rohmu un pahweſta walſti buhſ eerikſteht un uſ
preekſchu waldiht. Peh, ſchahm ſinnaſ arr pah-
weſtam laiziga waldiſchanaſ bij atnemama. — Arri
wezzaiſ miniſteru preſidentſ grahſſ Kawuraſ 1861mâ
gaddâ bij ſaraſtijiſ tahdaſ ſinnaſ, peh, kurrham
pahweſtam no laizigſ waldiſchanaſ ja-atſallaſ un
japaturr tiſ ſw. Pehſtera warra un gohdiſa. Taſ
bij pahweſtam rakſtijiſ: „Sa grihbtaſ leelaſ buht,
ne kâ wiſſiſ paſauleſ kehnini, tad atſwabbinajeeteſ
no kehninu naſtahm, kaſ Suhſ taggad wiannaſ
lihdiſguſ darra. — Stalia zeena un gohda pahweſtu,
bet kâ laizigſ walbineekſ wiſſſch par kaweſli irr lab-
klaſſchanaſ uſ preekſchu eet. Stalia grihb palikſt ka-
tolikſta, bet arri grihb buht brihwa tauta. Ja wi-
naſ luhgſchanaſ pallaſat, tad Sumſ buhſ wairak
warras un gohda, ne kâ ar to laizigu gohdu ſaude-
ſat un kad Suhſ tad no ſawaſ Watikana piſſ
augſtaſas weetaſ ſawaſ rohſas iſplattifect pahr
Rohmu un pahr paſauli, to ſwehtidami, tad ta ſa-
waſ teeſas un brihwibu atdabbujuſe tauta preekſch
Sumſ ſawa ſargataja un aiſſtahwetaja lohziſeeſ.“
Tad tê wehl teek ſkaidri iſteikſt, kâ to wiſſu grihb
iſdarriht, kahda pahweſtam eenahſchanaſ un kahda
wianna kardinaleem un t. pr. Taſ wiſſ irr ir tag-
gad, ka Stalia grihb un kam ar laiſu taſ buhſ ja-
noteek — kad arri konſerenze zittadi ſpreediſſ. Birmaſ
jau newarreſſ pilniſg meereſ buht.

Par to, ka Garibaldeeſcheem tâ ſlikti iſdeweſſ,
wehl taggad nahſ daſſchâſ zittas ſinnaſ. Daudſ gan
eeſahſumaſ pahrgahjuſchi pahr pahweſta rohbeſchahm
uſ karroſchanaſ, bet jau preekſch eeſahſchanaſ daudſ
gahjuſchi atkal atpalkaſ un Garibaldim palikſuſchi
tillai kahdi 6000 ween, no kurreem tillai 500 biju-
ſchi labbi apbruanoti. Zitteem bijuſchâſ ſliktas
wezzas ſlinterſ, nuhjaſ, eeſmi, ſlohtaſ kahti, kam ba-
joneteſ gallâ! Kâ ſlikti eerohtſchi, tâ arri ongehrſſ!
Zahneekem bijuſchi tillai 30 ſirgi, 20 ween neekſ
un 4 maſi leelgabbali. Ko tad gan ar tahdu karra-
ſpehſu warreja iſdarriht. Teiz, ka arr daſchi Bur-
boniſti effoht bijuſchi pahweſtneeku pulkâ un tee ee-
wainotus Garibaldeeſchuſ uſeedami, effoht tohſ tiſ
ilgi baſſtiſjuſchi, kamehr teem bijiſ jabeidſahſ.

No Rohmaſ rakſta, ka tur zaur to dumpi
daudſ ſamiliſas krittjuſchâſ nelaimê, tapeh, ka ar
dumpi jauſuſchahſ un tadeht daudſiſ behgſchuſ aiſ-
behgohſ probjam, ſinnadami, ka neklahſeeſ lahga.
Polizeja, kur ween prettineekuſ ſinnadama, eiſoht
mahjaſ iſmekleht, woi kur karra-rihki naw atroh-
dami. Pa dumpja laiſu weena datta ſaldatu kaſar-
meſ uſſperta gaiſâ, kur daſchi tiſkuſchi druppôſ ap-
rakſti, jo dumpineeki tur pulwera muzzaſ paraſkuſchi
appaſſchâ. Peh,ſat wehl zittas muzzaſ uſgab-
juſchi, kaſ netikluſchâſ aiſdeſſinaſas un tadeht ta
nelaimê nebiſuſe tiſ wiſſai leela. Bihdameeſ, ka

wehl fur tahda blehdiba naw darrita, taggad dauds weetas grihdu usplehschoht un rohloht. Pahwestam taggad peenahloht pulks lauschu, kas peedahwajotees saldatu deenesta un winsch buhschoht arr tad sawu karra-spehku pawairoht. Pahwests sawangotohs Garibaldeeschus effoht atlaibis us mahjam. — Dum pineeku pulla bijuschi dauds tahdi wihri, kas pahwesta krohna ammatos deenejuschi, — tee wiffi sawas weetas paspehle.

No Franzijas. Tas jau taggad gandrihs wiffai pasauli pasihstama leeta, ka, kamehr Napoleons III. Franzuscheem par keiseru, Franzija tahda semme, kas pah wiffu pasauli grihb ko fazzicht un pawehleht. Kur gan schinnis gaddos irr bijis kahds nemeers woi karschs, kur keisers Napoleons, ja ne wairak, ar sawu padohmu neubtu pulla gahjis? Itt wiffur winsch gribbeja buht par to gudrako isdarritaju, lai gan wiffur winna padohmu neatsinna par der-rigu un nepeenehma. Ja grippetum wiffas tahs reijas un weetas peeminneht, tad mums schinni lappä ruhmes peetruhtu. Tadeht runnastim tillai pah to klastbuhdamu leetu, kas winnam taggad leelas galwas-fahpes darra un meegu kawe. Schi irr ta leela konferenze, ko Italias deht grihb turreht. Napoleons tahds ruhpihs tehws, kas labpraht grihbetu sawus behrnus meerigus redseht un — ka no scha meera winnam neween gobds un pateilschana, bet arri kahda profite tiftu. Winnam wiff tas jau buhs smalki aprehknahts, ko til tad redsehs, ja isdohsees konferenzi lohpa sa-azinaht. Effoht aizinajis wiffus leelus un masus Eiropas walstu walbineelus; bet nu jagaida sinnas, kurri apsohlisees nahkt un kurri ne. Taggad jau dsird, ka zittas semmes fahloht par scho aizinashanu paschas aprunnatees, woi eet woi ne-eet. Wiffi weenprachtigi fakka, ka schai aizinashanai nelahdas sinnas ne-effoht klast, us kahdu wiffi to konferenzi turrechoht, no ka tal dauds mas warretu nojehgt, woi wehrte eet woi ne. Staleeschchi fakka: Ja ta konferenze to grihbtoht spreest, ka pahwestam arween wehl kahdu dattu no Italias buhs jo prohjam paturreht, tad jau Staleescheem nemas nepeekrihttoht pulla eet. Stalia arween runnajoht pretti Franzuschu eemaischanahm, — woi tad nu us tahdu wiffi eelaidischotees wehl wairak maifektos ta ka us preeschu neween Franzijai, bet arri wiffahm zittahm semmehm buhschoht ko fazzicht par Staliu tahdas leetas, kur til Italias paschas darrischana ween? Tahda darrischana jau buhtu pretti wiffai winnu tautas weenadibai un paschu labbumam, jo tad paschi ar sawahm rohlahm to weenadibas faiti faraustitu. Ne, us tahdu wiffi winneem nelahda datta ne-effoht ar to konferenzi; jo la tas gan isffattitohs, kad weena tauta patte palihdsetu pee ta gudroht, woi ta kahdu dattu sawa ihpashuma grihbtoht atdohht prohjam, woi wehleschoht sawu weenadibu faraustitht gabbalos? — Bitta leeta, ja konferenze grihbtoht pah pahwesta garrigu ammatu un

warru spreest, tad Stalia, ka jau daudsreis to isfazzijuse, arri taggad effoht gattawa, us wiffadu wiffi pah to gahdaht, ka pahwests ka basnizas galwa paleel swabbads no wiffas laizigas speeschanas un ka winnam labbi klahjabs c. Englaendeschi atkal fakka: Buhtu gaujschi labba leeta, kad weenreis schinni buhschanä warretu pastahwigu meeru sagahdaht, bet taggad winni to aizinashanu newarroht ne peenemt neds atstunt, jo papreelsch wajagohht flaidri sinnahht, woi tahs diwas walstes, Stalia un pahwests, effoht apnehmuschahs konferenzenes spreedumam padohstees. Jo tad schahs waldischanas paschas us to konferenzi ne-nahktu un to konferenzenes notaisichanu nepeenemt, tad pa wolti ween buhtu tehrehts laiks un nauda. Tad wehl eepreelsch wajagohht jau buht punktehm gattawahm, pah kahdahm to farunnashanu grihb turreht, no ka tal jau eepreelsch warretu redseht, ka ta spreeschana isdohsees, bes ta buhschoht julschana bes galla. Tad nu Englaende neapsohlischotees eet, pirms tai sinnaus, ko abbas tahs teesajamas semmes fakka un us kahdu grunti ta konferenze tilschoht turreta. Schahs diwas atbildes ween jau leelus kaweltus un ruhpes Napoleonam darra un trescha atbilde no pahwesta puffes flannoht ta: Woi tad par pahwesta warru un peederrumu wehl wajagohht ko ismekleht un spreest? Ta tal effoht flaidra un sinnama leeta katram. Winnam neko zittu wairak ne wajagohht, ka lai konferenze — ja ta sanahht, — gahda, ka winsch sawas sudduschas walsts dattas atkal dabdu rohla. Ja ta grihbtoht darriht, tad konferenzi effoht wehrts sanahht, — zittadi winsch pah to negrihbtoht neko sinnahht, neds zittu padohmu peenemt. — Woi tas nu naw trakti deesgan? Ko te lai darra? Napoleons, ka kahda sinna melsch, gan grihbtoht weenu mezzu walsts gabbalu pahwestam gahdaht atpakkat — bes ka to eespehs. Luhl, tahdas gruhtibas konferenzi zekahs pretti.

No Englaendes. Taggad tahs Eiropas waldischanas, kas sawas walsts runnas-deenas eesahtschas, to ween daudsina, ka meers un faderriba schim brihscham waldoht Eiropä. Ta fazzijis runnas-deenas eesahkumä Pruhschu lehninsch, ta Franzuschu keisers un tapot arri Englaendes lehnineene. Wiffi to ween fakka, ka meeru gan warreschoht pasfargahht, jo tas dumpis Rohmas walste effoht drihs apluffinahts un Turku walste arr ilgi newarreschoht nemeers pastahweht, jo wiffas kristigas walstes effoht apnehmuschahs gahdaht, ka Turku walstei buhs pastahweht. Englaende tomehr to newarr aissfargahht, ka paschu semme nemeers neisjeltohs. Par leela walka un brihwiba laikam to darra, ka laudis eedrohschinajahs waldischanai un teesahm ar warru pretti stahweht. Fehneeschu draugi fazehluschees negrihb kaut tohs 4 noteesatus Fehneeschus ar nahwi nosohdiht. Winni waldischanu luhguschi, lai to sohdu atlaisch, bet kad waldischana to nedarrijuse wis, tad kahdi 20,000 sapulzejuschees lohpa un no-

runnajuschi, ka, ja fehnineene arr notesatus neap-
schebloschoht, un ja festdeenä tee grebzineeki tilfchoht
nosobditi, schee swebideenä turrefchoht behru prozes-
fioni ar melneem karrogeem, fur notesato wahrbi
un Ibru semmes wappeni wirsü buhschoht, — tä
winni eefchoht pa Londones eelahm un muskanti
spebleschoht behru musiki un libku spreddiki tilfchoht
fazziti. — Waldischana, sinname, tomehr effoht dar-
rijuse, kas darrams, un Fehneefchi, kahdi 3000 no-
turrejuschi apfoblitu behru prozessionen. Tomehr zittu
nelahdu trohffni ue-effoht darrijuschi un polizejai,
kas bijuse gattawa, ne-effoht nelahds darbs bijis. —
Tomehr Fehneefchi arr sleppen draudejuschi ar de-
dsinaschanahm un tadeht teefas jo ruhpiigi glabba-
johbt sawus papirus un sawas naudas, bibdamees,
ka Fehneefchi sawu launu padohmu us kahdu wihfi
neisbarra.

No Spanijas. Spanijas waldischana paslud-
dinajuse, ka karr-waldischana wiffa semme atkal ef-
foht nozelta, jo mihtais meers atkal pabrnhzis un
ne-effoht no dumpineefem wairs fo bihtees. — Bil
ilgi Spanija meers warr pastahweht, to jau effam
peedfihwojuschi.

No Turku semmes. Ka Turku leelwestram
naw wis isdewees Kandiu ar sawu padohmu ap-
meerinaht, to taggad wiffas sinname apleezina. Kur
tad nu salibdsinasces, kad Turki nemas negribb tä
darricht, ka kristiteem pascheem arr pahr sawu buh-
fchanu kahda warra teef. Taggad nu Turki apneh-
muschees par sawu wezzu Turku mohdi strahdaht un
atkan ar warru kristitohs pee paslausibas speest. Bet
ir schis padohms teem gruhdi isdarrams, jo nefenn
— teiz ka 10tä Novemberi — Turki no kristiteem
atkan effoht dabbusjuschi sillas azzis un teem bijis
jagreeschabs atpalkat. Kandeeschi atkal rastijuschi abr-
semnju konsuteem grahmatu, fur tee luhgshus lubds
palibgu us to, no Turku warras walka tikt, jo winni
effoht apnehmuschees labbat mirt, ne tä saweem nah-
wigeem eenaidneefem wehl reis padohtees. Sultans
Kandiju taggad eedallijis eefsch 5 gubernijahm, kurru
katrai saws gubernators sem Hussein Paschas wirs-
waldischanas. Trihs gubernatori effoht no kristiteem
laudihm iswehleti, kas arri eezelti par Paschahm ar
ihpaschu gohdu.

No Amerikas. No Nujorkas nahfufe ta sinna,
ka Melitas presidents Suarez keisera Massimiliana
libki effoht isdewis Ebstreiku subtitam Tegettboff
un tas jau ar to effoht zetta us mahjahm. — San
Domingo pilefehba zaur leelu wehtru effoht gluschi
isposhita. Pahr to isposhita Tortola fallu taggad
rastta tä: Pa to leelo wehtras laiku 29tä Oktoberi
tur leels ugguns-grehts effoht bijis, dauds weetas
ta falla pawiffam bijuse appatsch uhdens, zaur fo
tiffai weena patte familija effoht apfobluse. —
Brihrowalstineeki bij agral til karsti us to, sawu tag-
gabeju presidentu Dschonfonu apfufschet, bet taggad
jau tas karstums atdsiffis na leelaka dalka falkoht,

ka newarroht wis to darricht. Tapat eet arri ar to
wehrgu walstneeku presidentu Dabwa teefaschanu. Ta
taggad atkal nolikta us nahkama gabda Mai mehneseha,
jo til tad tas teefas-kungs, kam tur wajagohbt flahbt
buhbt, warreschoht pee teefas galda fehdeht. Kad til
ar laiku schi teefaschana neisnibst ween. Sinname,
kad Dschonfona warrä ween tas stahwetu, tad jau
fenn ta prozesse buhtu atmeta.

No Triates puffes Widsemmé, 19tä Sep-
temberi. Mannim gauscham leels preels „Mahjas
weefi“ lassihbt daschadas sinname un jaunus sinname
no zittahm puffehm. Tapebz arri taggad stahstischu
laut fo no muhsu puffes, zerredams, ka zeenijami
lassitaji kauna neamees. Aulsta pawaffara bij pee
mums. Libbs 18tam Maijam gandrihs neweena
lappina nebij parahdijusees. Daschs wezzitis gan
fazzija: „Buhf ilgi filts ruddens atkal, ja pawaf-
fara aulsta irr.“ Bet, a u, Deewin! Naw wis
trahpihts! Ruddens irr dikti aulsts un leetains, ka
retti kahdu, — zit atminneht mahfu — esmu redse-
jis. 14tä un 15tä Septemberi bij nakts-salna til
stipra, ka semme jau kahdu zollu bij fassalluse tä,
ka libbs pulstun 10 us ezzejumeem eetoht nemas fal-
lumu newarreja eelaust. Deews sinn', tä rudsu lau-
zini, kas wehli fehti, eefakohs? Arri kartuppeeem,
kas fellat' wirsü, irr fallums stahdejis. Rudsi bij
deefgan smukki auguschi, bet schwaes isnahfums.
Kur no wesuma pehrn 2 un pufstrescha puhra is-
kubla, tur taggad til pufsohtra isluft. Deenischka
maisite buhs dahrga. Apkahrtejas muischas nedab-
bohn wairs bes pufszettorta rub. f. puhra rudsu
pirkt. Wezzi laudis mehd' fazzihbt: Kad par pohdu
linnu puhru rudsu dabbohn, tad wehl warroht maifes
paeht. Bet, raug', nu irr starpiba jo leela! Weh-
lajam waffarajam arri irr salna flahdejuse. Kah-
postem schis gads naw bijis augligs. Muhsu ap-
gabbals — gandrihs fazzihbt — tihri tuffchs. —
August wehnesi wilki leelu flahdi padarrijuschi Tri-
ates Wezz - Rudriht fainneefam, jo notohduschi
nakti aplohkä kahdas 10 aitas, no kurrahm gan
wiffas naw noehduschi. Arri Labbu Mubrneel fain-
neefam, tä dsird, effoht drihs pehz tam nakti aplohkä
kahdas 20 aitas notohstas, kas arri wiffas gan ne-
effoht noehstas. Dabbutu gan tirgü labbu sawu
naudas, ja wiffas notohstas aitas pahrdohdu. —
Ne fenn arri Bempu Sibles fainneefam rija ar
ugguni aifgabjuse. Kä dsird, ugguns effoht zehlees
zaur diwu meitkau neprahribu, no kurrahm weena
furl'-mehma irr. Effoht ugguni no krahfns isneh-
muschas un falmeem peelaiduschas, zaur fo rija ittin
drihs pahrwefhufes par pelnu lohpinu. Lai Deews
irr schebhligs nabbageem apbehdinateem! — Kahdu
zittu padohmu schi warr „Mahj. w.“ doht, ka til
to: Returreet ugguns riblus tä, ka tohs behrni
warr rohkä dabbuhbt. — Nejehgä behrnus nelaischat
ruddens laika pa wiffam rija ee-eet weenus paschus

tur ugguns trahsnä drihs atrohnama un faufs fers, las jo ahtri aisdeggabs. To peefohdinat faweem behrneem, lä tahdu Deewa fw. haufli, tad nenotiks tahdas leelas fahdes zaur nejhgu behrnu mul-kuu.

Fr. Mbrg.

Jauuakahs un telegrafa sinns.

No Italias. Generalis Garibaldi's Marignanos pilssehtas zeetumä palizzis flims un winna behli steigufchees tam peewest labbakohs dokterus. Waldischana ari nosubhtijuse gudrus dokteru professorus un tee leezinajuschy, fa tahdä weeta generalis warroht drihsal palikt wahjats, bet ne weffels. Us to ministeri nospreeduschy, bes tahdas kaweschanahs flimneefu skappeht us Kapreras fallu prohjam un tamdeht tahdam lehnina dampfuggim pawehlejuschi to isdarriht.

No Paribjes, 28tä (16tä) Nowbr. (telegr.) Waldischana pasluddinajuse, fa to usazinaschanu us konferenzi wiffas Ciropas waldischanas effoht peenehmuschas. Tad nu drohschi zerre, fa konferenze tikschoht gan turreta.

No Florenzes, 12tä (24tä) Nowbr. Schodeen tahdus 1000 sawangotus Garibaldeefchus Rohmeeschu teefas pahrsuhthja un atdewa Italeeschu teefahm.

No Kihnas. Amerikaneeeschu kuggi aisbraufuschy us Formosa fallu, tur kohpä ar Kihneeschu tarra-wihreem, to generalis Legende wadda, schahs fallas eedfihwotajus pahrmahziht par to, fa tee ta Amerikaneeeschu kugga „Rover“ laudis nokahwuschy.

Taure un Swilpis.

Taure. Ahre, Swilpis, tur tad tu til ilgi biji, tad tewi nemas nedabbuja redseht.

Swilpis. Kä? Woi dohma, fa esmu apfahrt waja-jees bes darba, lä tee, las pa tirgu lohda mekledami sagt? Ne, darba irr papilnam katram, las pateesi grihb strahdaht. Sinnams, tabdeem, las til ar puffsazji ween raugahs us ta darba, las teem preeschä un ar puffsot' azjihm us to algu, las par to gaidama, lä warr schenkfi gamileht, — sinnams, las tahdeem darba keshitajeem darbu dohs.

Taure. Nu, nu, nekauojees til dauds! Tu sinni, fa es pee ta ne-essu wainigs; man jau nekad naw labs prahts pee tahdeem laudihm; bet tahdu, Deewamschehl, irr wairat nekä to labbu. Ko lai darra?

Swilpis. Dibri no abdas jasprahst ahra, tad tew ikdeenas us tahdeem, fa us meeteem ja-usdurrahs. Eij tu dangawmallä malku pirkt pee laiwahm, — tad nekaujees sewi peekrahpt, tad jau rupjibas dabbus bes galla. Satta, semneeki effoht gohdigaki, bet — woi tad tee naw semneeki? Sinnams, dauds tahdi irr, las dohma: jo rupjaki winsch tew mahf atbildeht, jo leelals wihra gohds tas effoht. Statt' ween, tad schee brattas fwehtdeen eenahf muhsu Deewa-namma, tad lai gan ehrgesles stipri ruhj un draudse flanni dheed, winnu braddaschana flaidri dsirdama un dohma, fa woi kohri eegahsisees, tur tee steepjahs augschä, lai katris tahdus brammanus reds. Woi tahdeem ar mihteem wahrdeem gohdu eemahziht, las to dohd? De waijag polizejas. Effi malku nopirzis, tad flaiditaji un sahgetaji lä dunduri pulkeem tew apfahrt danzo; un ja nu teem darbu eedohd, tad — ja pats klahf ween nestahwesi, — malka pufs dsihwa pagraba ee-ees, bet — rihfles-nauda pee algas jau jadohd klahf, bes tam wakkä neteez. Satti, woi pahf tahdu buhschanu naw ja-apflaischahs?

Taure. Tä gan irr. Un fa tee kaniini tahdi, tas uahf no pahrgalwigas dumjibas ween. Bet zil tahfu tee teel ar sawu tahdu dsihwi? Pluttas bijuschy un pa-

leef. Wini warretu gan tahlat titt, tad buhtu prahtigaki. Wini jau wairs neteel muzzä audfinati un pa spundi barroti: teem irr skohlas un pee-augufcheem deesgan gahdats labbas grahmatahs, las tohs pee gaismas warr waddiht, — tad tee tahs til ar vrahfu lassitu, tad tahdi dumji nepalittu. Usstatt' til tahdu ahrsemneeku, Franzosi, Bruhsf woi Angli, — las tas par gudrineeku. Bes bishahm tahds muhsu semmē atnabt, bet pehz pahri gaddeem, las tad tas par wihru! Smalki tas apgehrbees, naudas pilnas labbatas; wehl pehz pahri gaddeem jau baggats wihrs: pirt mahjas un grunti, pahris labbu sirgu tam preesch wahgeem, tutschers us bukka, — ihfi falkoht: winsch dsihwo lä neeres taukds un mehds dumji bauri bisuschy un paleekam. Was tad winsch tahds irr? Winsch irr tahds pats bauris un tadeht naw nemas wairat wehrts, fa winsch franziski, wahziski woi angliski runna.

Swilpis. Redj nu, tä tas eet. Woi ta naw muhsu kauschu paschu waina?

Taure. Kalkam zittahm tautahm labbas grahmatahs un skohlas ne lä mums, tur tad lai muhsu lauzineeki mahjats.

Swilpis. Nebuht ne. Muhsu semmē tahdas paschas skohlas un labbu grahmatu ari deesgan, lä tu pats atfihfu, tad tu til wihschoum lassiht. Ka Latweeschy arr spehji tahlat titt, to deesgan redsam, fa no muhsu tautas jau irr mahzitaji, dokteri, awkati un daschadi mahziti wihri. Mahziba irr garram maiese un jo gudrats tahds zilwets, jo stiprats tas. Anglu leelais ministers Palmerstons effoht fazzijis: „Gudriba un sinnschana irr spehts un warra.“ To jau flaidri redsam pee sirga, kam wairat spehta ne lä zilwekam un zilwets tomehr par sirgu stiprats. Tadeht fuhri ween behrnus skohlä, skohlä un atkal skohlä. Skohlas mahziba darra zilweku par ihstu zilweku un schi ta leelaka manta, to wezzati warr faweem behrneem doht, fa tee tohs skohlä fuhri un scho mantu teem neweens newarr atnemt.

Taure. Sinnams, katris prahtigs zilwets to atfihfi. Es arr passihfu daschus zilwelus un aistawneekus jaldatus, las rassiht mahzedami labbas maies weetas dabbususchy, pee dselsu-zekeem, par sutureem un t. pr.

Swilpis. Lai nu paleek tas. Bet to fakli par teem lauzineekeem, las sawas prezzes woi jau us zekka jeb tepat pilssehtä par lehtu malku pahrdohd uskuptscheem, tahdeem zilwekeem, las gohdigu darbu newibschu strahdaht, bet no wiffahm mallahm te sawilkufchees lauzineeku un pilssehtneeku affinis fuhrt?

Taure. Ko nu par tahdeem fazzihf? De atkal ta leela dumjiba wainiga. Daschi fakka, fa tahs neefa prezzites deht negribboht pilssehtä kawetees flittä laikä woi fakka deht un wehl preezajahs, fa drihs teel wakkä.

Swilpis. Was tad to laiku noschehlo, to krohga nokawe? Tur nodsihwo stundahm, lamehr galwa pilna un mats tuffchs un to mahjä aisewedd, par to naw to nospfautees. Slikta laika deht lai eegahda tahdus wirsfwahrtus, lä teem kuptscheem. Tee irr no linnu audekla un eljä mehrzeti, fa slapjumu nemas nelaisch zauri. Tad ahda un drehbes walits faufas.

Taure. Teefa, Swilpiht, ja lauzineeki sawu prezzi teescham us Kihgu westu un nemas ar uskuptscheem neelaisch, tad sawahm seewahm un behrneem wairat mahjä pahrwestu; un tad tee tä darrifu, tad, kad til ween teem prezze labba, nemas nebuhtu jaschehlojahs par laika nokaweschanu, jo pats ar sawahm azzihm esmu redsejis, fa pirzeji ap wesumu lä bittes ap meddu sakriht un ja pahrdewejam buhtu desmit rohtas, tad tas sawu prezzi weenä paschä minutē pahrdohfu.

Swilpis. Nu ja, fa teefa. Woi gan dohma, fa uskuptschas arr pehrf flittu prezzi? Was to dohd! Wini

arr proht ismelleht to labbato. Lauzenees pats nesinna-
dams, zil par sawu prezzi warr dabbuht, pahrdohd wistas,
sohhs, sweestu un t. pr. uskuptscham par lehtu malku un
uskuptschas to paschu prezzi pahrdohd pilsehtneeseem un
pelna us fatra gabbala kahdas 20 woi 30 kapeikas. Woi
par to nehuhs dusmotees? Lauzeneeti darra diwejadu
flahdi: weenu few, ohtru pilsehtneeseem, jo pilsehtneeseem
japehrl no uskuptscham woi gribb woi negribb. Eij tag-
gad us tirgu un pastattees, uskuptschas ween wairaf tur
atraddiff. Tur winsch fehsh ar sweesta spanneem un scho
prezzi sawu nesihru kulki smehledams wehl apkehfi un ja
nesohli va prahtam, tad wehl ar rupjeem wahrdeem tewi
ismehda, jo to jau deesgan labbi mahzijeas. Teem irr
rohka wiffa schahweta galka, feeri, milti, putraimi un wiff
zits. Un ja kahda prezze ais wezzuma flitta, tad to sa-
maifa ar labbu, woi usprischina ta, ka to lehti newarr
pasihht? Woi tahdi stipri tehwinu newarr zittu gohdigaku
darbu strahdaht. Zitti, kam laikam eepirfchanas naudas
truhst, peemettahs semneeseem par palihgeem pee pahrdoh-
schanas un to jau wairaf usdsenn, tas winnu rihklei par
labbu. Zil tahdu pa eebraultschanas-weetahm neslaistahs.

Laure. Dauds reis semneeti schehlojahs, ka tee par sa-
wahm prezzeem mas dabbujoht, bet pilsehtas prezzes teem
dahrgi ja-aismalka. Kas nu wainigs! Schinnis laids
jau lauzeneeti paschi ditli dahrgi ar sawahm prezzeem,
aisbilinadamees, ka lungi schohs plehschoht im tadeht ne-
warroht lehti pahrdohht; bet kad nu uskuptschas arr wehl
nemm sawu dalku, — to tad pirzejam buhs darriht? Tam
tihrais pohsts. Pilsehtas prezzeem sawa rittiga zenna,
bet kas tad winnu zennu warr mehroht!

Swilpis. Tebe! Slatt Schiddu! Tas no Leischeem
atweedd sawu prezzi schurp un pats us tirgus pahrdohd!
Tas proht labbat naudu pelniht ne ka muhsu lauzeneeti.
Wehl tew to stahstischu, ka reis diwi bumler jauntungi sa-
runnajahs. Pirmais: Woi sinn to, brahl, man nauda
gluschi peetruhuse, woi tu nesinni, ka pee naudas titt?
Ohtrais: Al kahds tu tihsters, ka to wehl nesinni! Pir-
mais: Pateest, nesinnu wis. Ohtrais: Nu, tad tew to
fazisichu. Uswakte labbi, kad bauri ar prezzeem nahf
pilssehta. Bet papreestich isklaukina pee lohpmanneem,
kam tahdas prezzes waijaga, zil tee malka par linneem,
sehllahm un labbibu. Tad eij baureem pretti un luhko
faderreht wiffmasaf peejas kapeikas par pohdu woi puhru
lehtal. Kohpmanni tew malkahs pehz rittigas zennas ta,
ka tew tahs 5 kapeikas buhs wairaf. Ta tad tew atlehts
no 20-puhreem weens rublis, no 100-puhreem jau 5 rubli
un no 20 birkaweem linnu 20 rubli — gluschi pa welti
un bes kahda puhlina, jo bauris dohmahs: tu effoht tas
lohpmannis un lohpmannis dohmahs, ka tew ta prezze pee-
derroht, un tew to naudu ismalkahs. Baureem tu atdohd,
zil ar teem noderrejis un paturri sawus 20 woi 30 rubli-
schus sawa malka. Woi nu prohti, tu teshch! Ohtrais:
Rittigi teefa, ta warr gan! Geshu tuhlin baureem pretti.
— Nedf, Dauriht, ta lauzeneeti teef krahpti.

Laure. Al sawu gudribu! Kas to buhtu dohmajis!
Un daschi lauzeneeti tahdam bumler jauntungam wai tir-
gus bahbai ar farkanu woi fillu deggonu rohkas buttscho
un ja rohkas nenokerr, swahrkus laisa, pateidamees tah-
dam wajanlam, ka winnu til ahtri atswabbinajis un
winna naudu isgahdajis. Brauz tad mahja un waid par
grubteem un dahgeem laiteem. Woi ta naw kauna leeta!
Woi sinni, Swilpiht, man taggad tahda duhscha, ka ap-
fohlohs katram semneefam, kas lauj sewi ta apmahniht,
zirst pa aust, ka lai winnam uggunis ap azzihm schibb!

Swilpis. To tahds arr rittigi pelna. Bet ta rohku
buttschofchana — tas netreets eeraddums — tal naw wehl
nekahda ihsta dsikka ahrija pasemmiba. Waijag ta darriht,
ka reis tschiggans darrija pee kahda lunga ee-eedams:

winsch gahja — rahpu istaba. Tas taf wehl isstattahs
pehz sunna mohbes, jo suns irr par zilweku pasemmigahs,
winsch rohku nebuttscho, bet laisa. Tadeht lai tahdi pa-
semnigeem eet rahpu bohde eefschu, lai nolaisa bohdeelam
rohkas un isluhdsahs, ka buhtu brijw to pirft. Warrbuht,
ka bohnees par tahdu pasemmibu preezadamees, wiffu glu-
schi pa welti dohs. — Daschs, kas warrbuht scho muhsu
farunnu dsirdejis, dohmahs, ka mehsh semneefus isfmeijam,
bet kad tee muhsu firdis warretu redseht, tad tee tizzetu,
zil lahpraht mehsh tohs gribbam no mulkibas israut un
no wiltneeku naggeem isfargahht, un ka tadeht ween numsh
ta jarunna. J. N. G. P.

Mihki draugi! Pah to Zuhsh te runnajat, ka naw ne-
kahda jauna leeta, bet jau no tehwu tehweem eerasta.
Wezzu eeraddumu atmetst ne-eet til ahtri, ka wezzas dreh-
bes nosweest un jaunahs uswillt. Tahdi lauzeneeti jau to
nedarra kauna prahta — bet tadeht ween, ka labbati to
neproht. Nahsh laish, ka tahdus mulkus warrefat ar ug-
guni melleht. Un kad labbi apflattamees, tad jau ir tag-
gad wairsh til brijnum' daudf tahdu naw. Un kas wehl
til dumji irr, tee laikam nahf no tahda widduh, tur ffohlu
naw, tur trohgu papilnam, tur mahjas wehl bes sturste-
neem un tur jaunahs pahris to turr' par leelu stahdi, pee
laulibas eedams sahbatas un kurpes nowillt un pastalas
usaut. Redaktehrs.

Humorists no Balmeeras.

I.

Apdsedajums: Ai pohgaini, ai pohgaini,
Nu tu buhst nesinna,
Weeni paschi filli swahetus,
Tee noplifsa — sulkajoht.
Lauhschu dieefma.

— „Tas irr weens kas teefa, waijag til sulkahht,
kreetni sulkahht, zittadi ar tahdeem newarr pa zekku
eet, ta jau neweens wairsh zekku negreesths!“ — Ta
weens no diweem runnaja, kad es teem garram
staigaju. Woi tee nu dsibras paschi sewi us tahdu
gohdibu safullatees, ka lai zitti ar zeenigahm bai-
lehsh zekku greech, woi to zittu, — to es newaizaju,
jo kas gan ees pehz sulkahm prassihht. Ne tahf no
scheem diweem bija trihs zitti nostahjuschees, tur
atkal garram eedams dsirdeju: waijagoht til eet pee
augstakas teefas, jo ar to spreedumu nebuht newar-
roht meerah palikt; tahdam neleetim wirsrohku laut,
nemuhsham! tam waijagoht parahdiht, kas taif-
niba pasaulé. Schee bija no tahs sortes to taif-
nibas mellekaju, kas wiffas teefas isfkranda
diwlahrtahm un tahdu teefu melle, kas abbeem strib-
ditajeem wirsrohku dohd. Zitti landis stribdijahs
us to wezzu islihdshinaschanas taifnibu, kas
mugguras gallu nolihdsina. Schee laikam bija
kahdi ihpaschi wezzlauku zeenitaji, jo to zittahht dab-
bujah abbi us reises, to taggad melle weens passaf
ohtram. Scho apdohmajoht man gaddijahs pahf
tiltu skreet, kas illatram warr gadditees, ja kas tam
pahri nelez, jo tas slahw tai zekka stary Wal-
meeru un Samaitu (Verderb). Zil schis tilts
muhsu nauda malka, tas naw sinnams, jo kas
ar kalpotajeem taifhts un tadeht buhtu jawaija, zil
tas muhsu kalpibai malka. Gribbeju nu Samai-
tam garram skreet, bet te zeshch zeeti. Kas ta par

Sastawu? Diwi wihri kà wehſchi ſatrampuſchees, rahdijahs itt weenteeſigi to paneeſibas tiſkumu is-pildofchi, jo tee ar makti laufahs weens ohtru pahz plezzeem, zelt un us to ar ihpaſcheem pawahrdeem weens ohtru uſſaufdami eelaſſejaſhs. Tas wiſſ notikka brihnum weenteeſigi, jo nekatriſ neſmehje, bes ween tee aplahrt ſtabwedami, kaſ laikam til negohdigi ſmehjeji bija. Es teem diweem peegahjis tohs gribbeju pamahziht, kà teem ta paneeſchanahs weeglal isdarrama, bet tee man atbildeja un fazzija: kaſ es tahds ammatneeks? kaſ man par daktu garr ſcheem? Es atbildeju ſawu wahzu ammatu us latwiſſi iſteikdams, ka man flapjumneeka ammat. Uha, woi es ſchohs gribboht flazzinaht, nu pagg, ſchee manni buhſchoht laiſtiht! Mannidams, ka minni to laiſtiſchanu us ſwaipſiſchanahs wiſſi dſihrahs isdarriht — mettohs prohſm un dohmaju: luhf, kaſ warr notikt, kad kahdu wahzu wahrdu taiſni pa latwiſſi iſteiz. Buhtu es teem ſewi par „humoriſtu“ iſteizees, tad tee ſcho wahrdu nepraſdami iſtruhktohs, turretu manni par laut kahdu augſtmanni un nebuhtu rupji, bet paſemmigi un warrbuht ir paſſaufigi.

Humors irr Latineeſchu walloda til dauds kà flapjums. Bezju laiku ahrſti rahdija, ka zilwela prahts, tahds kà pee ſatra ſawadiba redſams, labſ, nelabſ, preezigs, tehrſigs un t. pr. isnahktoht no winna meefas, kà ta pehz ſawahm fulligahm un ſaufahm dallinahm ſalikta. Tà tee arri weenu drufſi „Fluſſfieber“ (warbuht tahs ſtreijas) noſauze par „Humoral-Fieber“ (drufſi). Pehzlaike ahrſteem par to zittadas dohmas, laut gan redſams, ka fullas kà brandwihns, bairihts un zitti tahdi flapjumi, ko daſchi ſawas eelſchäs lei, teem prahtu un ſirdi pahrgrohsa woi us preezibu woi plehſibu woi us zittu ko, kaſ ar „bu“ beidsahs. Kai nu ar ſcho kà buhdams, tas wahrds „humor“ eelſhme flapjumu un „humoriſts“ irr tahds, kaſ weenteeſibu un tehrſu gribb ſaweenohht. Tehrſa kà ſinnams weenteeſibai irr til pat kà flapjums us ugguni; taddeht kahda tehrſedama weenteeſiba itt peetrahpigi ar flapjumu noſaukta un kaſ ar to darbojahs, tas par flapjumneeku, prohſti, par humoriſtu ſauzams. **Pitſchs.**

Leeka drohſchiba naw labba.

Wehs taggad beeft ween laſſam ſinnas pahz to leelo Bruhſchu miniſteri grahſu Biſmarku un pahz winna darbeem, bet to wiſ neſinnajam, ka wiſſſch arri dauds maſ latwiſſi mahktoht runnaht. Wiſſſch zitlabrt reiſu reiſahm Kurſemne effoht bijis, ſawu ſkolasdraugu un beedru grahſu Keiſerlin apmekleht un tē kahdus latwiſſus wahrduſ noſlauſjees, ko galwā paturrejis. Ar ſcho ſawu Latweeſchu wallodas krahjumu wiſſſch reiſ diwas Kurſemmes dahmas dikti isbeedejis. Kahdu reiſ Frankfurtes pilsſehta pee Main uppes wiſſſch leela trakteeri ar dauds zitteem weeſeem

pee maltites galda ſehbejis, kur winnam pretti ohtrā puff' galda ſehdejuſſchahs diwas jaunahs dahmas, kaſ ſawā ſtarpā pahrlaekam ſkanni un drohſchi runnajuſſchahs, bet ſweſchā walloda un turklaht dikti ſmehjuſſchahs. Galda beedreem liſſahs winnu drohſchiba ne wiſſſai patihlama buht un gudrais miniſters ſkaidri nomannija, ka pahz winnu wairaf tahm tahs runnas bija. Wiſſſch drihſ ſapratte, ka tahs pa latwiſſi runnaja, Bet abbas tahs dahmas drohſchi tizzedamas, ka neweens tē winnas neſaprohtoht, laida ſawas mehles wakkā, zil ſkanni ween ſpehja. Biſmarks patam paſluſſu us kahda blaſſam ſehbedama drauga bij fazzijiſ: „Kad es kahdus ſweſchus wahrduſ isrunnaſchu, tad paſneedeſet man atſlehgū.“ Pee pehdejas ritteſ, ko ehda, jaunahs dahmas treeza jo trakti. Us weenreiſ dikti ſabiſhjuſſchahs tahs dſird, ka Biſmarks us ſawa kaimina pa latwiſſi ſakka: „Padohd man to atſlehgū!“ Tas atſlehgū tuhlin ſneedeſa, bet abbas tahs dahmas ais bailehm kà ugguns noſahrkuſſchahs ſchahwahs no galda augſchā un mettahs pa durrihm ahrā! Nabbadiſtes laikam dohmaja, ka par ſawu pahrdrohſchu aprunnaſchanu tiſſſchoht zeetumā eeſlehgūtas.

Siina par jaunu grahmatu.

Patlabban pee grahmatu un Mahjas weeſa driſſketaja G. Plateſ tiſſta nodriſſketa un winna grahmatu bohde pee ſchahlu wahrteem, kà arri pee Häder kunga dabbugama ſchahda grahmatina:

Swehtas Deewa luhgſchanaſ, pateizibas un ſlaweſchanaſ. kà muhſu ſchehlgū Keiſaru Aleſſander II. Pehterburgā pee waſſarasdahſa wahrteem taſ 24 April 1866 un Pariſe pee ſtraumesgahſas taſ 15 Maijā 1867 no ſleptawa rohtahm tiſ ſchehligi iſglahtis un Winnam ſawas ſudraba-tahjas til preezigi liſſis peedeſihwoht. Sarakſijis J. E. Grünberg. — Maſſa 8 kap. f.

3chā lappu puffē 14tā rindē no augſchahs ſtahw „Deewa breeſmigu glahbſchanaſ“ taſ jalaffa: „Deewa brihniſſſſchū glahbſchanaſ.“

5tā lappu puffē 10tā rindē no appaſſchahs ſtahw „Gohds,“ jalaffa „Gohds.“

11tā lappu puffē 6tā rindē no augſchahs ſtahw „148,“ taſ jalaffa „48 gaddeem.“

Undelesſinnas.

Rihgā, 17tā November. Laikſ grohſigs un aulains, ſelſch ne-paſtahwigs.

Linnu tirguſ. Krohna no 55—46, pa bralla 46—43 rub. par birlawu. Kreewu un Pohlu ſannepes 41—39 rub. par birlawu. Seh-jamas linnu-ſehllas 9½ rub. par muſzu.

Sihta andele. Labbibas un milu tirguſ tahds patſ, kà winnā neddelā. Sahls, ſilkeſ un ſweeſtis ar tāpat. Dehſinama malla par aſſi: behrſu 5 rub. 50 kap., alſſſchū 4 rub. 30 kap., preeſchu 3 rub. 40 lihdj 60 kap., eglu 2 rub. 60 lihdj 80 kap.

Raudas tirguſ. Waſſis banta billetes 78½ rub., Wiſſ. uſſal-lamas lihlu-grahmataſ 98 rubl., neuhſallamas 85 rubl., Rihgas lihlu-grahmataſ 83 rub., Kurſemmes uſſallamas lihlu-grahmataſ 97½ rub., 5 procentu uſdewu billetes no pirmas leeneſchanaſ 117½ rub., no ohtras leeneſchanaſ 110 rub. un Rihgas-Dinaburgas diel-ſu-ſelka akſijas 107 rub.

Liſhdj 17ta November pee Rihgas atnahluſſchi 2059 tuggi un aigahjuſſchi 1892 tuggi.

Abilbedams redattehrs A. Leitan.

Cluddinafchanas.
Teem, kam Mahjas weesis wairs neteek preefubhts, jasiun, ka to darru tadeht, ka winni wehl naw aismakfajufchi.

Ernst Plates.

Wiffeem fainneekem
bohdam to fannu, la labbi dihgstoschas
ahbolina: un
timotie = fehklas
teel pietas un pahrdohstas pee

Mau un beedra,
Sinder-eelä Nr. 2.

Ed. Zietemann un beedra
paff-lambari un pehrwju-bohdè,
Behterburgas Abrihgä kalku-eelä Nr. 15,
zutturè lehtas palizzis un teel eeksch leelahm un
masahm dallahm par lehtato zennu pahrdohstis.

Webrä leekams.

Zaur tam, ka taggad ahrfemmè muhsu nauda wehritidä zehlfues, mehs no fcha laifa warram kolonijas prezzes la: sibrupu, zulturu, kappeju un kibnas tehju leelä pulkä. tavat arri rihfue, wirzi no wiffadahm sortehm. la arri mahlderu pehrwes un tabdas pehrwes, ar to warr willu un fohlwilla pehrweht, par mehrenu mafsu pahrdohst un apfohlam pirzejeem labbu swarru un labbu prezzi.

Kertowijus brahkt,
paff-lambaris Sinder-eelä Nr. 24.

A. Ch. Thiefs

Englischu magasihne,
Rihgä, kalku- un walles-eelas stuhri,
usteiz wiffelabbalohs jaun-judrabu un melkijora ehamahs, tehi- un preefscheekamahs lartotes, galdu- un spalwu-naschus, schekhes un flidkuppes leelä pulkä, par lehtu mafsu.

Leels labbums preefsch fwehtetajeem.

Rihpu-galwinas, ziggaru-pihpes un ziggaru-spizzes, wifs wiffadi smulli idrobtatas, no zaurumaini istaisttas fohla-ohgles irr til der-rigas, la winnas fwehteloht tabs tabatas dal-las, kas nelabbi fwehke, la: ammoniakum un t. pr. un wiffawatat to fshahbigu nitotin-gipti, kas laträ tabatä irr, pawiffam isweh. Wehl fahis fwehku-leetas to leelu labbumu darra, la pee eefwehleschanas nelat to reebiga un flitta garfcha nerahdäs un latru pihpi warr tihru libbs dibbenam isfwehkeht, jo zaurumaini lohla-ohgle latru deehnumu eeksch fewis eewell.

Schis fabrikis no Louis Giotte Hefsen-Kaffelè fuhra, ja papreefschu pastes naudu aismakfa, to fannu, zil mafsa un arr lartes, fur fchee fwehtejamee rihti nobildeti. Paprdewiji dabbu labbu pelnu. Pa tirgus laiku eet Louis Giotte ar fawu krahjumu us Leipzigas pilsefehju. Thomas eelinä Nr. 1, us tirgus plafscha stuhra 2 treppes augfchä.

Tohs, kas libbs ar fcho Dri.
parradu rehkinu dabbu, luhdsju,
lai jel nekawejahs aismakfahst.
Ernst Plates.

S i n a.

J. Redlich

grun=
Englischu

tigä
magasihne

teel katram, kas prezzi par pahri rubbuleem pehrk, par pribawku jeb usdewi eedahwinata ta pee Ernst Plates funga driffeta ar bildehm un jaukeem stahsteem, la arri ar muhsu augsti jeeniga general-gubernatora dahrgu bilbi pufschlota Laifa-grahmata us 1868tu gaddu. Tahdeem, kas fcho laifa-grahmatu ihpaschi grihb piert, ta të mafsa 10 lap. f.

Leelä Wintz-eelä Nr. 6,
netahk no Beh-tera basnijas.

J. H. Satowa
wihnu andelefchana,
(turra pastahw no 1822tra gadda)

Leelä Wintz-eelä Nr. 6,
netahk no Beh-tera basnijas.

usteiz sawu leelu dshreenu krahjumu, lur atrohdam wihns, rums, konjaks un porters en-furös un puddeles, kas ahrfemmè un arri fshèpat pilbiti. Teem, kas labba pulka us reisi nemm, la arri teem, kas atkal pahrdohd, teel pehz apwehfinajanas schibs lehtati atlaistis. 5

Ed. Zietemann un beedra
fahls, filku un lappu-tabakas ma-gasihne,

Behterburgas Abrihgä, kalku-eelä Nr. 9, blakam muhsu paff-lambarim.
pahrdohd spizztus eeksch lastehm un paffahm par fabrika zennu.

Walmeera.

Sawcem draugeem un wafstameem fannamu darra, la esmu fchè eeritjejis sawä paschä mahjä (zittlabet gehmana Brollhoff t.) pilnigu pehr-weschanu un drechbu-driffleschenu, un apfohlu katram wiffadas pehrweschanas leetas, la dshjas, kallatus u. t. pr. us to wifs lehtato un labbato istaifht. 2

W. Kühn, pehrwetajis.

Behterburgas lattuns, ballais lembrings un kallafchas (wirskurpes) no wiffelabbalohs sortes lehti pahrdohd
J. C. Jelm, 3
pee Sinder-wahrteem.

2 fehni, kas grihb turpneela ammatä mahjitees, warr dabbuht weetu pee turpneela J. Bremer, Abgelslatnä, Bifchu-eelä, Kleinberga mahjä.

Tahdus, kam tohretä libbs ar ehdeenu waijaga usnemm prett mehrenu mafsu Behterburgas Abrihgä, fudmallu-eelä Nr. 47, fehä.

Witepfstas gubernija Leppesle aprinkè irr diwas pufsmuischinas pahrdohdamas. Pirmo fauz par Dwaschowitschisno; wianna irr 8 werstes no dshel-zella un 2 werstes no Daugawas tablu ar 108 puhra-weetahm aramas semmes, ar plawu, lur 2000 pudus feena dabbu un ar meschu preefsch buhw- un leetas-fohleem, la arri ar labbahm dshwes ehtahm un mafsa 4500 rublu. Dshiru fauz par Ruschin, kas tai paschä tahlumä no dshel-zella un Daugawas la ta pirma; winnat irr 100 puhra-weetu aramas semmes libbs ar meschu un plawahm, lur 1400 pudus feena warr dabbuht; dshwes ehtas arr irr. Schi muischina mafsa 3500 rublu. Klachtalas sinnas dabbu Beh-terburgas Abrihgä masaja Laseretes-eelä Nr. 6, v. Erdmann mahjä pee grunts-funga pascha.

Weetow-Dshensè, kas atrohdamä Behju kreisè Kaljenawas kirpeshè, ne tablu no dshel-zella, irr pulku semneelu mahju tuhliht pahrdohdamas. Klachtalas sinnas turpat muischä.

Rudsus no 115 libbs 116 mahz. smaggus warr dabbuht pee 2

J. G. Schepeler,
Balei-eelä Nr. 5.

Baltu, melnu un pelleku willu warr dabbuht Wezz-Wohlsfahrte pee ta tohpmanna

J. Puffliht.

Bohjeem un Bohdsem muischahs teel dandf reis pahrmaintas, un tabehk grahmatahs dandf reis ligt malbahs. Zaur fcheem raksteem të teel sinnas darridit la nu us preefschu Bohjeem muischahs falkta par Bohsendorf-muischah.

Stultesmuischä pahrdohd sem-neeku mahjas pa weenai. Klach-taläs sinnas pee muischahs waldfchanas turpat.

Grohtes-krohgs pee Slohtas zella un muischahs kroghs (masais Grohtes-krohgs) pee Bullenes zella teel no 1. Janwara 1868 atkal idrenteti.

Klachtalas sinnas dabbu turpat pee grunts funga Vogel-muischä 5 werstes no Rihgas. 1

Diwi jauki dshwojami lambari pagrab-tahschä us ihres dabbujami Behterburgas Abrihgä mel-der-eelä (Mühlenstraße) Nr. 21. Klachtalas sinnas tai paschä mahjä pirmä tahschä. 1

10 rublu patezibas naudas

tam fohlu, kas mannu sagtu fshimmel lehwì pee mannis atweddihs un atdohs. Kehwei irr balta galwa un diwas lahpras pee lalla. Libbs ar lehwì arri reddeluwahgi ar dshelsh-afshem nosagti.

J. Fehterfohn,

Baulsgnades Jaun-Skujas krodhsineels.

J. Denbnera

grahmatu-bohdè, tohp-eelä Nr. 3,
irr dabbujama:

Deew' golda grahmataira

ar
ismekletahm fwehtahm luhgschanahm,
la
jeenigi jafataifahs un jaturredhs preefsch, pee un pehz fwehta walfarina.

No
ta zittreiseja Wahzjemmes mahzitaja Benjamin Schmolka raksteem taggad laiwifki pahzelta Mafsa eefeta 55 lap.